

Stezka zlatokopů

1

Délka trasy 8,4 km

Keltské pojmenování řeky Otavy – Atava (= bohatá řeka = myšleno zlatem) jenom potvrzuje výskyt zlata v jejím povodí. Kdo první začal s jeho těžbou, ale jenom tušíme.

Například z doby bronzové pochází zlatý vlasový šperk nalezený u Vrcovic na Písecku. Byl vyroben už před 3700 lety. Na Otavě pod Vrcovicemi byly nalezeny i mlecí kameny. Rovněž nálezy po rýžování v otavských meandrech u Modlešovic na Strakonicku pochází z pozdní doby bronzové. Dalšími známými rýžovníky zlata byly Keltové. Ti zde zlato těžili v 5. a hlavně ve 2. a 1. století před naším letopočtem. U zmiňovaných Modlešovic bylo nalezeno rovněž keltské rýžovnické zařízení.

Otavské zlato používali Keltové k výrobě šperků jak pro ženy, tak i pro muže. Šlo o náramky, náhrdelníky či prsteny. Část vytěženého zlata používali rovněž k výrobě mincí, tzv. duhovek.

V některých pramenech se uvádí, že mohli z českých ložisek vyrýžovat až 17 tun zlata. Rozloha rýžovišť v českých zemích se odhaduje na 75 km². Po rýžovištích zůstaly tzv. sejpy (= hrubata), což je nanesený materiál po rýžování. Délka těchto sejpů dosahuje až 12 metrů, výška i čtyři metry. Sejpy při Otavě byly zmiňovány již v polovině 16. století humanistou Vítem Trajanem Žateckým. Odhaduje se, že z českých ložisek bylo v minulosti vytěženo až tisíc tun drahého kovu, z toho na rýžoviště připadá okolo 60 %.

[Celý text](#) ➡

REGION ŠUMAVA – BAVORSKÝ LES
FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD – BÖHMERWALD

ILE NATIONALPARK
GEMEINDEN
BAYERISCHER WALD

VOM WALD
DAS BESTE.

FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD
www.ferienregion-nationalpark.de

mikroregion
**Šumava
západ**

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

**Europäische Union
Evropská unie**
Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung
Evropský fond pro
regionální rozvoj

Stezka zlatokopů

2

Délka trasy 8,4 km

Cesta k Amálinu údolí, která byla součástí Zlaté stezky do Pasova (založené Karlem IV. roku 1356) vede kolem významných báňských lokalit s četnými pozůstatky starého dolování. Východně leží Liščí vrch a Spannreifel, západně pak Friedlholz.

Podél cesty v hloubce cca 40 metrů vyruvali dávní horníci hlavní, tzv. dědičnou štolu sv. Jana. Její jiný název zněl Štola U bohatého pokladu. A není tomu divu. Vždyť ještě v roce 1701 v ní byly nalezeny „velmi krásné a od Boha požehnané kusy zlata“. Patřila mezi nejstarší (založena 1334) a největší zdejší štoly. Byla dlouhá okolo 800 metrů. Začínala v centru a končila u soutoku Řetízkového a Zlatého potoka. Byla ve spádu, protože odváděla vodu z tohoto i dalších dolů ve městě. Na místě dnešní čistírny odpadních vod býval důl Michael se stroji na čerpání vody z dědičné štoly. U silnice nad dolem se až do 19. století nacházela budova hornické cechovny (Zechhaus).

[Celý text](#) ➞

REGION ŠUMAVA – BAVORSKÝ LES
FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD – BÖHMERWALD

ILE NATIONALPARK
GEMEINDEN
BAYERISCHER WALD

VOM WALD
DAS BESTE.

FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD

www.ferienregion-nationalpark.de

mikroregion
**šumava
západ**

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

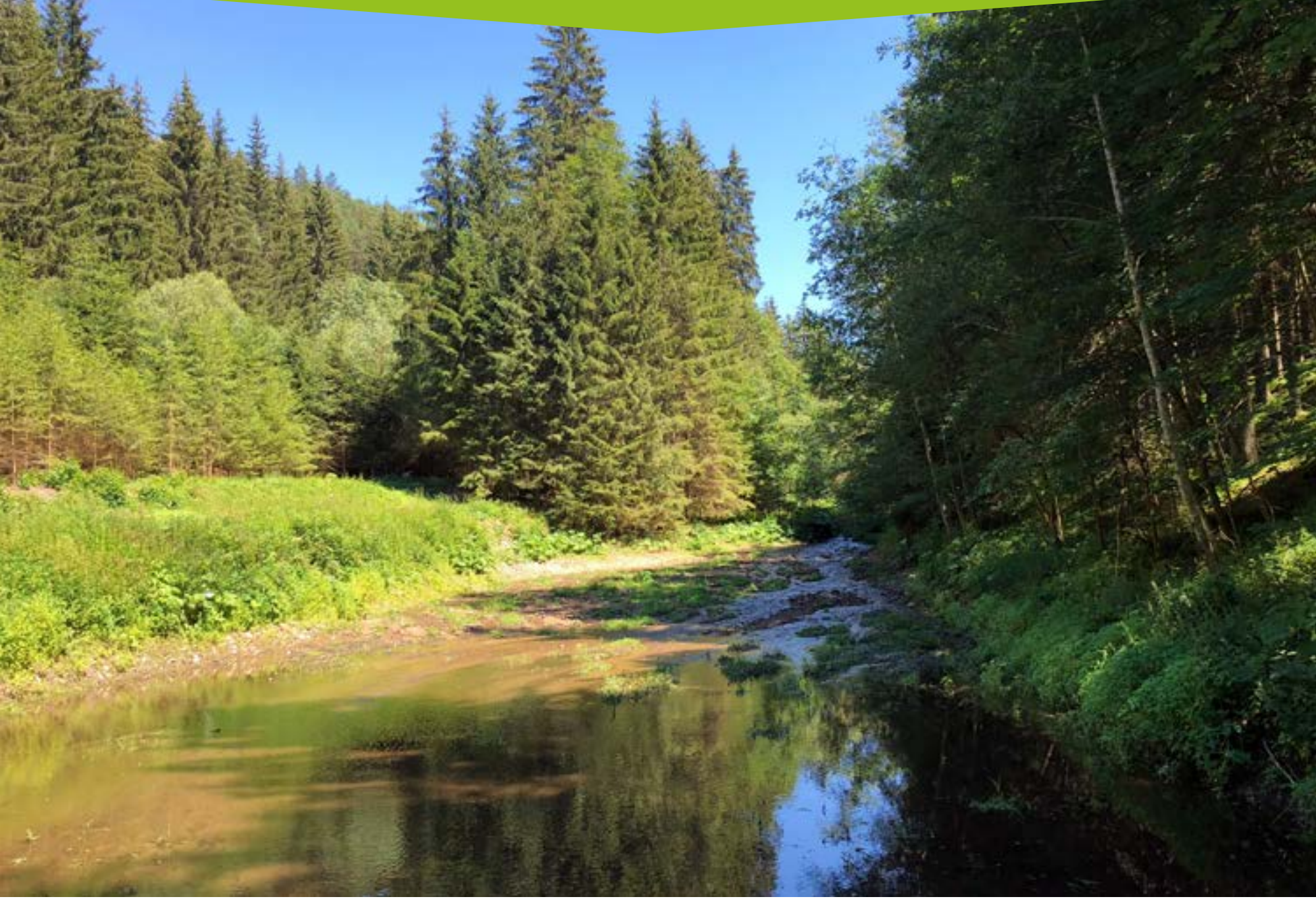

**Europäische Union
Evropská unie**
Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung
Evropský fond pro
regionální rozvoj

Stezka zlatokopů

3

Délka trasy 8,4 km

Na severozápadním svahu vyvýšeniny Spannreifel najdeme systémy zasutých šachtic, jam a příkopů, kterými dávní horníci sledovali zlatonosné žíly při povrchu (pinky).

V údolí při Zlatém potoce (v prostoru dnešního hotelu Šumava) stával železářský hamr vyrábějící nářadí pro zlatodoly. Poblíž soutoku Zlatého potoka a Losenice pracovaly stoupy na drcení zlatonosného křemene a zlatomlýny.

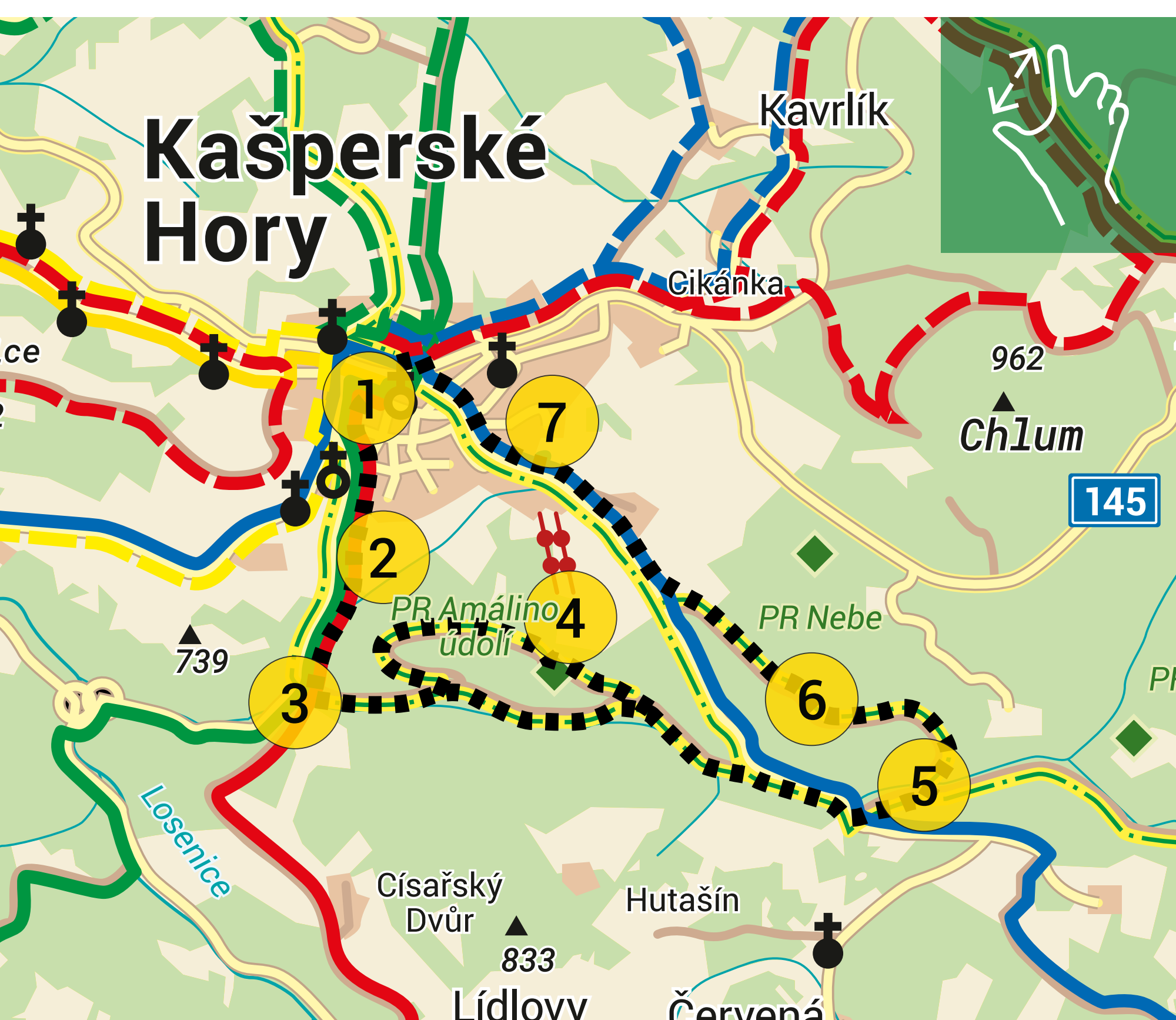
Propíráním písčitých náplavů, se zde též získávalo zlato technikou rýžování.

Zlato na Šumavě najdeme v tzv. primárních a sekundárních ložiscích. Primární ložiska jsou zlatonosné žíly v hlubinách země. Druhotná ložiska jsou zlatonosné říční usazeniny – náplavy vzniklé zvětráváním hornin a jejich naplavováním podél vodních toků. Z druhotných ložisek získávali lidé zlato procesem zvaným rýžování, což je rozpojování sypkých hornin proudem vody, který odděluje těžké nerosty od lehčích.

Nejstarším rýžovnickým nástrojem byla dřevěná mísa, v níž se zlatonosný písek propíral v proudící vodě.

Ve středověku se hojně používaly rýžovnické splavy – nakloněné dřevěné desky buď se zářezy nebo příčnými latěmi. V prohlubních se usazovaly šupinky zlata.

[Celý text](#) ➡

REGION ŠUMAVA – BAVORSKÝ LES
FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD – BÖHMERWALD

NATIONALPARK
GEMEINDEN
BAYERISCHER WALD

VOM WALD
DAS BESTE.

FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD
www.ferienregion-nationalpark.de

mikroregion
šumava
západ

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

**Europäische Union
Evropská unie**
Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung
Evropský fond pro
regionální rozvoj

Stezka zlatokopů

4

Délka trasy 8,4 km

Na jižním svahu Liščího vrchu se dochovaly nejvýraznější stopy hlubinného dolování – šachty a štolý. Šachty – jsou horní díla svislá nebo s mírným sklonem. Štolý – jsou řazeny jako chodby vodorovného směru. Většina šachet a štol v tomto prostoru je středověkého původu. Horníci pracovali s želízky, mlátky, špičáky a lopatami. Rozmanité sochory používali k páčení. Horninu změkčovali „sázením“ ohněm. Svítili si hliněnými kahany. Ve štolách se ruda nosila nebo vlekla v necičkách vydlabaných z jednoho kusu dřeva, vozila na kolečkách, později v důlních vozících. Pro transport v šachtách používali horníci okované bečky, okovy a vědra nebo měchy z volské kůže. Pro dopravu břemen zdola vzhůru a obráceně se užívalo vrátků na ruční pohon, žentourů na pohon zvířecí silou nebo vodních kol. Vytěžený zlatonosný křemen se dál zpracovával v úpravách. Drtil se ve stoupách a rozemílal ve zlatorudných mlýnech.

Čisté zlato bylo získáváno loužením pomocí rtuti procesem tak zvaným amalgamace. Známe i jméno kašperskohorského měřiče a pruběře Jana Jiřího Printze. Dochovaly se zápisy z počátku 18. století, kdy ovšem už pracuje jako hormistr v Jílovém. V konkurzu je vybrán jako nejschopnější, ale už o osm let později se píše, že „říkal těžařům, že z jílovského zlata nikdy nic nebude, že nestačí na řízení dolů v Jílovém i Kašperských Horách, že navštěvuje víc hospody než doly a že se o Velikonocích popral s horním písařem. Proto úředníci účtárny doporučili odvolat jej z funkce“. Administrátor nejvyššího hormistra Jan Lauer o něm říká, že „Printz nemá ani potřebné hornické znalosti, ani osobní schopnosti zastat všechny povinnosti“. Dále uvádí, že se „zpracovávaly chudé rudy, a kam přišlo zlato, že se ani neodvažuje říci“.

[Celý text](#) ➡

REGION ŠUMAVA – BAVORSKÝ LES
FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD – BÖHMERWALD

ILE NATIONALPARK
GEMEINDEN
BAYERISCHER WALD

VOM WALD
DAS BESTE.

FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD
www.ferienregion-nationalpark.de

mikroregion
šumava
západ

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

Europäische Union
Evropská unie
Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung
Evropský fond pro
regionální rozvoj

Stezka zlatokopů

5

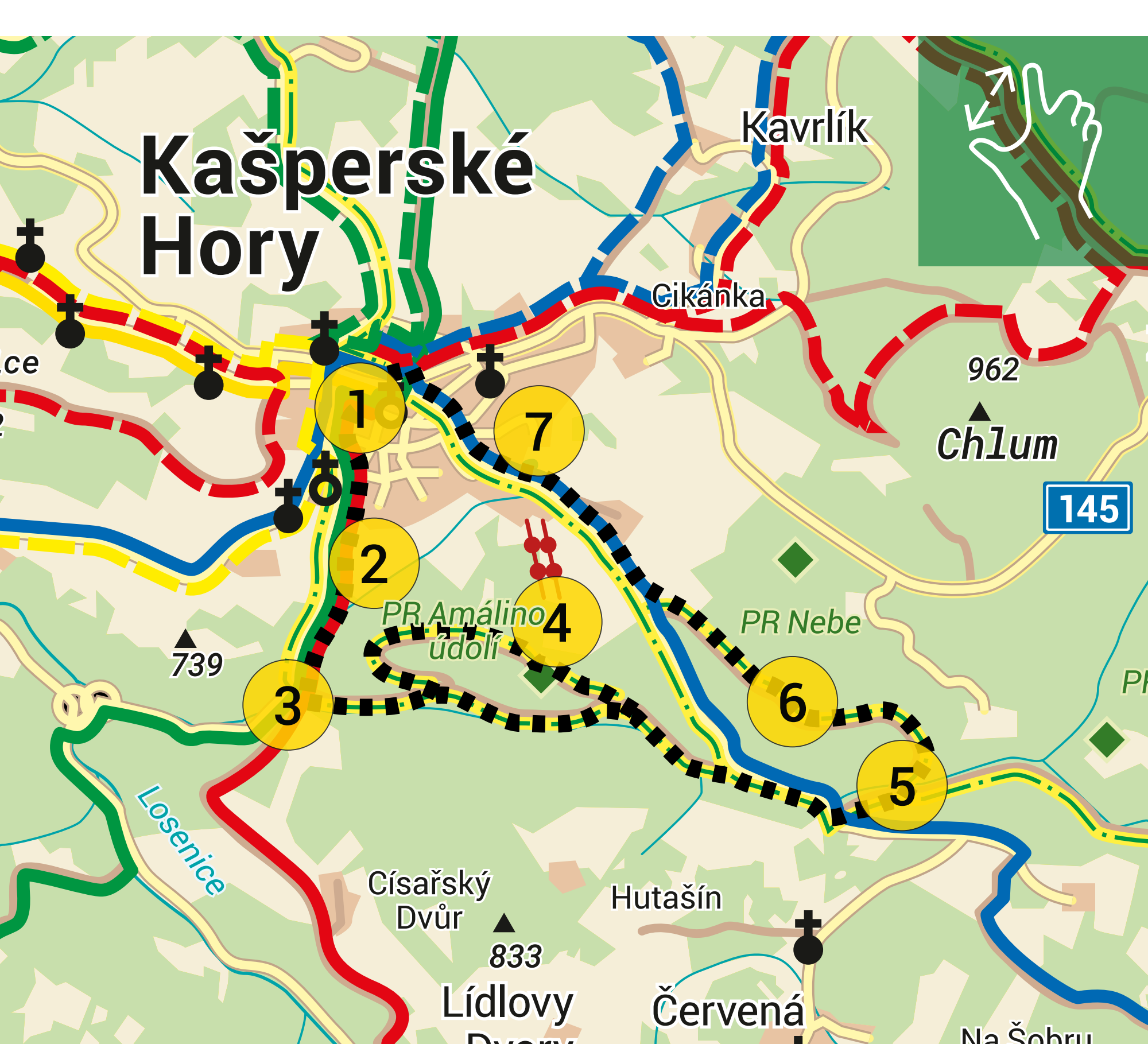
Délka trasy 8,4 km

Geologická štola Naděje dokumentuje novodobý zájem o drahý kov. Štola byla ražena do Suchého vrchu od roku 1989. Úvodní překop severním směrem je dlouhý 800 m. Včetně směrných chodeb do stran a překopů obsahuje štola celkem kolem tří kilometrů chodeb.

Prospektoři česko-kanadské firmy TVX Bohemia důlní odhadovali zásoby zlata v prostoru východně od Kašperských Hor na 100 tun. Moderní průzkum zlatonosných ložisek probíhal od roku 1982 v reakci na zvyšování ceny zlata ve světě. Po podniku Geindustria, získala práva na průzkumové práce na přelomu let 1993–94 TVX Bohemia důlní, a. s. Byly prováděny revize hornických prací, geofyzikální průzkum a geologické mapování. Aplikována byla půdní metalometrie – zjišťování obsahu zlata ve vzorcích půdy. Úspěchy průzkumu vedly k založení štoly Naděje.

V roce 1982 byl zahájen novodobý průzkum vrtáním šikmých vrtů pod úhlem 30°. Štola Naděje byla otevřena v roce 1989. Projekt zpracoval Projektový ústav uranového průmyslu v Ostrově nad Ohří a báňskou otvírku zahájil Uranový průzkum Liberec, závod VIII Příbram. Štola se razila až do roku 1996. Byla zde také postavena kompresovna nebo kancelář. Bylo vyraženo 689 metrů překopu o profilu 3,2 m × 3,7 m a nastřeleny byly budoucí chodby. Výztuž se dělala jen ve vstupu a u nesourodých hornin. Práce byly zastaveny 2002.

[Celý text](#) ➡

REGION ŠUMAVA – BAVORSKÝ LES
FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD – BÖHMERWALD

ILE NATIONALPARK
GEMEINDEN
BAYERISCHER WALD

VOM WALD
DAS BESTE.

FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD
www.ferienregion-nationalpark.de

mikroregion
**šumava
západ**

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

**Europäische Union
Evropská unie**
Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung
Evropský fond pro
regionální rozvoj

Stezka zlatokopů

6

Délka trasy 8,4 km

Největšího rozkvětu dosáhla těžba v kašperskohorském zlatonosném revíru za vlády Lucemburků. Nepřímo to dokládají četné panovnické výsady pro horní město, vznik obchodní komunikace tzv. Zlaté stezky a výstavba královského hradu Kašperk.

Když začal král Jan Lucemburský v roce 1325, jako první panovník ve střední Evropě, razit zlaté mince (florény), zcela jistě používal zlato z Jílového i to za Kašperských Hor. V ražbě zlatých mincí (dukáty) pokračuje později Karel IV. Spotřeba zlata je tak velká, že domácí zlato nestačí a císař musí nakupovat i ve Vídni (směna za stříbro). Dолоování zlata si vyžadovalo zkušenější pracovní sílu, organizaci práce i nové technické poznatky. Z ciziny sem přicházejí báňští odborníci i prostí havíři. Přiváží sem zde dosud neznámé nářadí, plány nových strojů a zařízení. Většinu cizinců tvoří Bavoři, Rakušané i obyvatelé pasovského biskupství. Nejdříve byla založena horská obec v čele s hormistrem, coby královským zástupcem. Nejdříve jsou zastavěny hlavně tři oblasti: okolí kostela sv. Mikuláše, dnešní okolí náměstí a oblast Na Prádle.

V roce 1345 se v privilegiu Jana Lucemburského píše již o městu, měšťanech, rychtáři, obci horníků či přísežných. V čele města stál rychtář. Městskou radu tvořili jeho poradci tzv. přísežní, bývalo jich 12. Užším poradním sborem byli konšelé. Časem význam rychtáře klesal, a naopak vzrůstal význam purkmistra, který byl volen z řad konšelů. Členové rady měli nárok na část důlního pole. Buď sami dolovali nebo tento podíl lánů propachtovávali.

[Celý text](#) ➞

REGION ŠUMAVA – BAVORSKÝ LES
FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD – BÖHMERWALD

ILE NATIONALPARK
GEMEINDEN
BAYERISCHER WALD

VOM WALD
DAS BESTE.

FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD

www.ferienregion-nationalpark.de

mikroregion
šumava
západ

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

Europäische Union
Evropská unie
Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung
Evropský fond pro
regionální rozvoj

Stezka zlatokopů

7

Délka trasy 8,4 km

Odkrytí úpravny v letech 1989–1991 provedli pracovníci Muzea Šumavy v Sušici a Národního technického muzea pod vedením Jiřího Waldhausera. Úpravna se nachází v lokalitě Na prádle (Am Woesch), jihovýchodně od městského centra. Již název místa napovídal o možném rýžování nebo zpracovávání zlatonosných hornin. Projekt byl financován Geoindustrií n. p., který tady v té době otvíral štolu Naděje. K objevení úpravy došlo při kopání kanalizace. Podezdívka, s nasucho kladených kamenů, na které původně stála dřevěná stavba měla rozměry 11,3 × 12,3 metrů, šířka základu byla 1,2 metru. Uvnitř, při severní straně budovy, stála pražící pec s klenbou o rozměrech 3,6 × 4,2 metru s předpecní jámou. Otvor měl lícované ústí směřující k jihozápadu, zahloubené dno pece bylo pokryto plochými kameny, obvod obložen cihly. Stěny žárem vypáleny do červena. Vedle pražící pece stála úpravna rudy. Původně to byla zahloubená stavba, po obvodu prohlubně s dřevěnými břevny připevněnými k terénu kolíky. Dno bylo pokryto deseticentimetrovou vrstvou žlutého jílu se žlábků. Našly se i zbytky šindeľů, které svědčí o tom, že objekt byl zastřešen. Při výzkumných pracích byly nalezeny kusy zlatorudné rudy s obsahem zlata jeden gram na tunu. Byla objevena i cisterna na vodu hluboká téměř pět metrů. Byl nalezen i zbytek fekální jímky. V pražící peci se ruda rozpálila a poté byla polévána vodou z cisterny. Obdobné zařízení bylo popsáno již roku 1574 Lazarem Erckerem v Knize o prubířství.

[Celý text](#) ➞

REGION ŠUMAVA – BAVORSKÝ LES
FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD – BÖHMERWALD

ILE NATIONALPARK
GEMEINDEN
BAYERISCHER WALD

VOM WALD
DAS BESTE.

FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD
www.ferienregion-nationalpark.de

mikroregion
**šumava
západ**

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

**Europäische Union
Evropská unie**
Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung
Evropský fond pro
regionální rozvoj